

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 107/16

KLAGER: Rune Sjurgård, rådmann i Volda
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Næravisa
PUBLISERINGSDATO: 18.03.2016
STOFFOMRÅDE: Offentlig forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Saklighet og omtanke, kildekritikk og kontroll av opplysninger, premiss
REGISTRERT: 14.04.2016
BEHANDLET I PFU: 28.06.2016
BEHANDLINGSTID: 74 dager
KLAGEGRUPPE: Offentlig
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Klage med samtykke. Parallell klage mot Sunnmørsposten (106/16) og Nærnett.no (105/16). Det er journalistutdanningen i Volda som står bak Nærnett.no og Næravisa.

SAMMENDRAG:

Næravisa publiserte fredag 18. mars 2016 en nyhetsartikkel med tittelen «Ville ha millioner til p-plass». I ingressen sto det:

«Teknisk etat i Volda kommune forsøkte å skaffe fire millioner kroner til utbedring og asfaltering av parkeringsplassen på Reset. Etatsjef Rune Totland er i tillegg nestleder for skiskyting i Volda turn- og idrettslag (VTI).»

I brødteksten ble det opplyst:

«I fjor høst startet Volda kommune en utbedring av den over sju mål store parkeringsplassen ved Volda skisenter. Prosjekteier for utbedringen var Rune Totland, som også er leder i teknisk etat. I tillegg er Totland nestleder i VTI langrenn og skiskyting. Skiskytteranlegget til klubben ligger ved siden av parkeringsplassen som ble utbedret. Ifølge Totland har halve parkeringsplassen nå blitt forsterket. Samtidig har det blitt tilrettelagt for veilys på plassen.»

Under mellomtittelen «Blir Reset-prosjektleder» het det:

«Høsten 2013, rett før Totland begynner i jobben som teknisk sjef, foreslår teknisk etat å bruke fire millioner kroner på asfaltering. Ønsket får ikke plass i det endelige budsjettet for året etter, men de fire millionene går til en fellespott for asfaltering av kommunale veier i hele kommunen.

November samme år blir Totland ny sjef for teknisk etat i Volda kommune. Jobben som prosjektleder for Reset-prosjektet delegerer han til seg selv.»

Det fremgår samtidig at teknisk sjef imidlertid ikke anser seg som «prosjektleder», men «prosjekteier». Det opplyses også at prosjektet ikke er politisk vedtatt i kommunen, men startet etter initiativ fra administrasjonen.

Teknisk sjef var intervjuet i saken, og han uttalte blant annet:

«– Utbedring av veier og asfaltering blir som regel bevilga med en ramme, der administrasjonen ut fra en vurdering prioriterer gjennomføring av tiltak, sier han.»

Videre sto det:

«Totland tar initiativ til å hyre ingeniørselskapet Ose, som lager et grunnlag for et anbud. Han sier at han den 8. september 2015 orienterer Volda formannskap om fremgangen i prosjektet. De er positive, og gir grønt lys. Anbudet blir lagt ut uka etter, med Rune Totland som kontaktperson. Parkeringsplassen er imidlertid ikke omtalt verken i innkallingen eller protokollen som hører til dette møtet.

I anbudsdokumentene står det blant annet:

“Nedre halvdel av parkeringsplass skal forsterkast med forsterkinglag, berelag, duk og grus, klar til eventuell asfaltering eit anna år.”

I papirene blir det skissert en kostnadsramme på omtrent 1,8 millioner kroner, eksklusive moms. Ifølge Totland er det imidlertid 1,3 millioner kroner eksklusiv moms som i realiteten er brukt. De resterende 500.000 kronene sier han er verdien på pukk som er blitt hentet fra eget deponi på Rotset.»

Under mellomtittelen «Vedtatt veiprojekt ble utsatt» omtaler Næravisa at utbedringen av Botnavegen er utsatt i flere år, trass i kommunestyrevedtak. Næravisa skriver:

«I budsjettframlegget fra administrasjonen for 2016 foreslås det å utsette utbedringen av Botnavegen til 2017. I det samme framlegget var det foreslått å bruke fem millioner kroner på fast dekke til kommunale veier, med parkeringsplassen på Reset som et av de prioriterte prosjektene. (...)»

Det fremgår imidlertid at «potten til asfaltering [blir] kuttet [i kommunestyremøtet i desember 2015], mens Botnavegen ble dyttet fram til i år», og:

«Dette ødela planen om å gjøre ferdig grunnarbeidet og asfaltering av Reset i 2016.»

For øvrig ble det opplyst hva rådmannen (ifølge økonomiplanen) mente kommunen ville spare ved å asfaltere parkeringsplassen, og det ble samtidig påpekt at asfaltert p-plass ved skianlegg hører sjeldenhetene til. Teknisk sjef blir også referert i denne sammenheng:

«Totland sier imidlertid også at asfalt ville vært positivt for skigruppa.

– Klubben har selv allerede asfaltert et område ved skytebanen, hvor vi kan gå på rulleski. Asfalt på parkeringsplassen vil gjøre rulleskiløypa lengre, sier han på

spørsmål om fordelene ved asfalt. Totland poengterer at Volda skisenter også er en hyppig bruker av parkeringsplassen.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av parkeringsplassen ved skiskytteranlegget, samt et bilde av teknisk sjef iført VTIs klubbdrakt.

I en sidesak med tittelen «**Jus-professor: – Kan ha vært en feil**» uttalte flere juridiske eksperter seg om hvorvidt teknisk sjef i henhold til forvaltningsloven kan være inhabil i den omtalte saken. Professor Jan Fridthjof Bernt sa blant annet:

«- Habilitetsregler er noe ikke alle behersker, og her vil det kunne være flytende grenser. Men dersom det er tale om et tiltak som har vesentlige konsekvenser for en forening nær der teknisk sjef er styremedlem, er det feil hvis han har vært med på å forberede saken[.]»

Både teknisk sjef og rådmannen i Volda kommune fikk også anledning til å uttale seg om habilitetsspørsmålet. Teknisk sjef uttalte at spørsmålet var avklart, og han henviste til rådmannen som sa:

«- Habiliteten til Totland var ikke tatt opp til konkret vurdering. Prioritering av tiltaket ville blitt prioritert uavhengig av hans rolle[.]»

«Rådmannen skriver også at Volda kommune har en forpliktelse til å vedlikeholde parkeringsplassen ovenfor Volda skisenter, og opplyser at administrasjonen gjennomgikk veiprioritering med formannskapet.»

Saken var for øvrig hovedoppslaget på Næravisas forside. Her var teknisk sjef avbildet i VTIs klubbdrakt og med skiskyttervåpen i hendene sammen med tittelen:

«Idrettsleder og kommunetopp fant millionbeløp til p-plass på Reset. – Kan har vært feil, sier jus-professor.»

KLAGEN:

Klager er rådmannen i Volda kommune som klager med samtykke fra teknisk sjef. Slik klager ser det, er presentasjonen – tittel, ingress og bildebruk – i den påklagede artikkelen «tendensiøs og gir inntrykk av at saka har større sensasjon enn den faktisk har».

Klager anfører: «Overskrift samsvarar ikkje med innhald. Dette strid mot krav til saklegheit og omtanke. Dette er dessutan viktig å ta omsyn til i eit lite lokalsamfunn. Dette inneber naturlegvis ikkje at media ikkje skal vere kritiske, men det er særleg viktig i mindre forhold å vise spesielle omtanke og det påkviler større ansvar for å framstille saka i si fulle breidde.»

Slik klager ser det, har Næravisa utelatt sentrale fakta og heller ikke undersøkt saken godt nok. I denne sammenheng skriver klager til at artikkelen ikke opplyser om «at kommunen har forplikta seg til å vedlikehalde parkeringsplassen overfor Volda skisenter AS, samt plikter kommunen har for tilstrekkeleg berelag for skogstrafikk». Klager anfører: «Her burde journalistane m.a gått inn i avtalen med Volda Skisenter AS som regulerer kommunen sitt ansvar for vedlikehald av parkeringsplassen. Dei burde også sjekka opp tidlegare teknisk sjef Asbjørn Aasebø si tidlegare vurdering av behovet for opprusting for å oppfylle avtalen. Det

vert vidare vist til rådmannen sitt lesarinnlegg om fakta i saka. Journalistane har ikkje fått med seg fakta og har unnlatt å ta med fakta som ville gitt saka breiare og balansert dekning.»

Videre opplyser klager at journalistene ikke gjorde intervjuobjektet oppmerksom på samarbeidet mellom Nærnett.no/Næravisa/Sunnmørsposten, og at saken derfor ville bli publisert av flere redaksjoner. Klager anfører: «Både Nærnett.no/Næravisa og Sunnmørsposten har ansvar for å klargjere premissane og opplyse om at det er eit samarbeid om dekning av saka. Journalisten har plikt til å klargjere premissane for intervjuet.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Det er ikke registrert kontakt mellom partene med sikte på å løse saken i minnelighet.

TILSVARSRUNDEN:

Næravisa avviser klagen og skriver: «De sentrale fakta/opplysninger som blir referert i Næravisas oppslag 18. mars 2016 er ikke omstridt eller bestridt av klager. Fakta er kommet fram gjennom journalistenes egen gjennomgang av kommunale dokumenter, kombinert med utfyllende samtaler med både rådmann og etatsjef.»

Når det gjelder spørsmålet om etatsjefens habilitet, opplyser Næravisa: «Det er uklart om Totlands habilitet ble vurdert. Næravisa refererer her både Totland, som sier at 'habilitetsspørsmålet ble avklart med rådmannen i Volda før han (altså Totland) engasjerte seg i utbyggingen på Reset', mens Rådmannen 'avviser at Rune Totlands habilitet i saken ble diskutert'. Han føyer også til at 'tiltaket ville blitt prioritert uavhengig av hans rolle'.» For øvrig påpeker Næravisa at det også går «klart frem i artikkelen at 'Volda kommune har en forpliktelse overfor Volda Skisenter til å vedlikeholde parkeringsplassen'».

Slik Næravisa ser det, har den altså formidlet fakta: «Klager kan slik sett ikke dokumentere sin påstand om at Næravisa har 'oversett viktige eller dei vesentlige fakta'.»

Avisa bemerker også: «Næravisa var kjent med og har aldri bestridt kommunens vedlikeholdsforpliktelser ved skisenteret. Men dette faktum må vurderes i lys av svært mange andre vedlikeholdsoppgaver og et etterslep av politisk prioriterte og vedtatte vegforbedringer og trafiksikkerhetstiltak. Det kommer klart fram i budsjetter for 2014, 2015 og 2016 og regnskaper fra 2014 og 2015, som Næravisa har gått gjennom i sitt arbeid med saka. I rådmannens/administrasjonens eget budsjettforslag 2015 (konkretisert til teknisk etats prioriteringer for 2015) er ikke parkeringsplassen på Reset nevnt, tematisert eller aktualisert. Derimot blir det fra administrasjonen/teknisk etat foreslått bevilgninger til: Fast dekke veg Sundalen (500.000), veg Hjorthaug (500.000), veg Høydalen, Austsida, Dalevegen (500.00) Liaskaret (500.000), Skulebakken haugen Lauvstad (500.000) veg til Årflot (500.000) og Eide Longenes (1.000.000). Til sammen et investeringsbeløp på 4,0 millioner. Under budsjettbehandlingen i kommunestyret ble disse konkrete investeringene slått sammen til en 'samlepost' på 3,5 millioner + en egen post til Skulebakken på 500.000. Vedtaket ble ikke knyttet til en omprioritering av midlene, til f.eks. parkeringsplassen på Reset. Rådmannen opplyser at det er nettopp fra denne posten midlene til Reset-arbeidet ble hentet.»

Videre viser Næravisa til at den har omtalt opplysningen om at «Totland informerte Formannskapet om igangsetting av arbeidet på parkeringsplassen på møtet den 8.9.2015». Næravisa skriver i denne sammenheng: «I det godkjente referatet fra formannskapsmøtet 8.9.2015 står det: 'Innledningsvis i møtet orienterte teknisk sjef Rune Totland formannskapet om arbeidet med vedlikehold av kommunale vegar'. Denne orienteringen foreligger ikke skriftlig. Heller ikke i dette referatet kommer det frem at 1,8 millioner av en pott på 3,5 millioner i praksis omprioriteres til vedlikeholdsarbeid på parkeringsplassen. Samlet sett gir denne saken god grunn til å undre seg over hvorfor rådmann/ teknisk sjef har unnlatt å tematisere/referere og også politisk behandle investeringene i parkeringsplassen i 2015.»

Slik Næravisa ser det, viser «[d]et samlede materialet i denne saken (...) at Næravisa har god, saklig grunn til å sette søkelys på teknisk sjef sin dobbeltrolle i denne saka».

Når det gjelder klagers ankepunkt knyttet til saklighets- og omtanke-hensyn, skriver Næravisa: «Fokus på person kontra fokus på saksforhold er alltid en vanskelig vurdering. Men i denne saken er de ulike rollene til teknisk sjef dessverre en sentral del av saksforholdet. En sak kan selvsagt formidles/fortelles på ulike måter. Uansett vil et slikt oppslag skape ubehag for rådmannen og teknisk sjef. Begge kommunale sjefer får komme til orde på egne premisser og blir korrekt referert.»

Næravisa påpeker også: «Hvorvidt man mener dette er en 'stor' eller 'liten' sak, avhenger av øynene som ser. (...) Som redaktør vurderer jeg saken som viktig. Og av stor prinsipiell interesse.»

Klager viser til sitt tilsvaret i den parallelle klagesaken mot Nærnett.no (105/16), der han blant annet påpekte at premissene for publiseringen var uklare, og der han også gjentok sitt syn om at omtalen utelot sentrale fakta. Videre skriver klager: «Det framgår ikkje vesentlege nye opplysningar i tilsvaret frå Næravisa utover det som er sagt i brevet frå Nærnett.no av 26.04.16. Eg konstaterer at Næravisa framleis operer[er] med eit kosnadsnivå på foreslått asfaltering som ligg 2,5 millionar utover det som er fakta (4 mill mot maks 1,5 som er det faktiske overslaget). Dette dokumenterer den overdrivinga i saka som eg har påpeikt i klagen.» For øvrig viser klager også til at presentasjonen som ble forelagt formannskapet i det omtalte møtet 08.08.2015, samt protokollen fra dette møtet, er vedlagt tilsvaret til Nærnett (se parallell sak 105/16, sekr. anm.).

Klager fastholder «at saka er overdimensjonert og at Næravisa har brote Ver-Varsamplakaten».

Næravisa påpeker at redaksjonens poeng i denne saken er at det har vært «gjort administrative prioriteringer og valg som ikke er politisk vedtatt (...) Rådmannen/teknisk etat har også i budsjettbehandlingen 2014 (rådmannens budsjettforslag for 2015) unnlatt å signalisere/informere om at halvparten av vegforbedringsressursene var tenkt brukt til parkeringsplassen på Reset. (...) Det gåtefulle her, som vi vil belyse, er hvordan investeringer på parkeringsplassen ved skisenteret ble valgt/gjennomført av rådmann/teknisk etat i 2015 og hvorfor. Og her er det av almen interesse at lederen for teknisk etat har hatt en egeninteresse av at investeringer ble gjort på parkeringsplassen (som leder/nestleder for skiskyttergruppa i Volda) på bekostning av de andre veistrekingene som etter planen skulle prioriteres (jmf. Rådmannens eget budsjettforslag for 2015).»

Næravisa opplyser også om fakta i saken: «Alle 'nye' veiforbedringsmillioner (4,0 mill) forsvant i kommunestyrets budsjettbehandling for 2016, da midlene ble flyttet til den trafikkfarlige Botnavegen. Politikerne avviste å asfaltere parkeringsplassen (kostnad 2,5 mill). Flere veistrekninger skulle ha vært forbedret i 2015, men ble ikke gjennomført fordi 1,8 mill i stedet ble investert i parkeringsplassen. Heller ikke disse veiene (kostnad 1,5 mill) var det penger til i 2016.»

Etter Næravisas mening er det ikke strid om fakta i saken: «[D]et er ikke påvist noen feil i Næravisas artikkel.»